

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Türkiye’de Sosyal Bilimler Alanında Yaşlı Ayrımcılığı Konusunda Yazılmış Lisansüstü Tezlerin İçerik Analizi

Doç. Dr. Harun CEYLAN, Yalova Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Yalova, e-posta: harun.ceylan@yalova.edu.tr

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9047-2316>

Kübra Nur DURĞUN, Yalova Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yalova, e-posta: durgunkubranur@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4573-9899>

Öz

Bu çalışmada, 2015-2023 yılları arasında yaşlı ayrımcılığı konusunda hazırlanmış lisansüstü tezlerin içerik analizi sunulmaktadır. Araştırmada doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Buna göre Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanı üzerinden ulaşılan tezlerin konuları, metodolojileri ve örnekleme yöntemleri incelendiği gibi tezler, düzeylerine, hazırlandıkları üniversitelere, enstitülere, anabilim dallarına, danışmanların unvanlarına göre ayrıntılı olarak analiz edilmiştir. Bu bağlamda çalışma yaşlı ayrımcılığı konusundaki literatürün mevcut durumunu ve alanın genel görünümünü ortaya koymayı amaçlamaktadır. Araştırma bulguları yaşlı ayrımcılığı konusunda hazırlanan lisansüstü tezlerin genellikle sosyal bilimler enstitülerinde hazırlandığını, yöntemsel çeşitliliğin az olmakla birlikte tezlerde daha çok nicel araştırma yöntemlerinin kullanıldığını, örneklem grubunun da çoğunlukla üniversite öğrencilerinden oluştuğunu ortaya koymaktadır. Ayrıca tez danışmanlarının daha çok doçent doktor (%41,2) unvanlı olduğu tespit edilmiştir. Çalışmanın sonuçları yaşlı ayrımcılığı konusunda hazırlanacak tezlerin yöntem ve örneklem çeşitliliğinin geliştirilmesinde faydalı olacağını göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Yaşlı, Yaşlanma, Yaşlı Ayrımcılığı, Lisansüstü Tezler, İçerik Analizi.

Makale Gönderme Tarihi: 18.07.2024

Makale Kabul Tarihi: 02.10.2024

Önerilen Atıf:

Ceylan, H. ve Durğun, K. N. (2024). Türkiye’de Sosyal Bilimler Alanında Yaşlı Ayrımcılığı Konusunda Yazılmış Lisansüstü Tezlerin İçerik Analizi, *Sosyal, Beşerî ve İdari Bilimler Dergisi*, 7(10): 749-762.

**Journal of Social, Humanities and
Administrative Sciences**

2024, 7(10): 749-762. DOI:[10.26677/TR1010.2024.1461](https://doi.org/10.26677/TR1010.2024.1461)
ISSN: 2667-422X Dergi web sayfası: www.sobibder.org

RESEARCH PAPER

Content Analysis of Graduate Theses on Ageism in Social Sciences in Türkiye

Associate Prof. Dr. Harun CEYLAN, Yalova University, Faculty of Humanities and Social Sciences, Yalova, e-mail: harun.ceylan@yalova.edu.tr
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9047-2316>

Kübra Nur DURĞUN, Yalova University, Institute of Graduate Programs, Yalova, e-mail: durgunkubranur@gmail.com
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4573-9899>

Abstract

This study presents a content analysis of graduate theses on ageism prepared between 2015 and 2023. Document analysis method was used in the research. Accordingly, the topics, methodologies, and sampling methods of the theses accessed through the National Thesis Center database of the Council of Higher Education were examined. The theses were also analyzed in detail based on their levels, the universities, institutes, and departments where they were prepared, and the titles of their advisors. In this context, the study aims to reveal the current state of the literature on ageism and the general overview of the field. The research findings indicate that graduate theses on ageism are generally prepared in social sciences institutes, with limited methodological diversity, predominantly using quantitative research methods, and the sample groups mostly consisting of university students. Additionally, it was found that the majority of thesis advisors held the title of associate professor (41.2%). The results of the study suggest that increasing the methodological and sampling diversity in future theses on ageism would be beneficial.

Keywords: Elderly, Aging, Ageism, Graduate Theses, Content Analysis.

Received: 18.07.2024

Accepted: 02.10.2024

Suggested Citation:

Ceylan, H. and Durğun, K. N. (2024). Content Analysis of Graduate Theses on Ageism in Social Sciences in Türkiye, *Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences*, 7(10): 749-762.

GİRİŞ

Yaşlılık, insan ömrünün kaçınılmaz bir evresi olup, yaşamın son bölümünü temsil eder. Bu süreç, birey için olduğu kadar toplum açısından da kritik bir dönemeçtir (Çamur ve Canım, 2021). Çünkü yaşlılık, sadece biyolojik değişimleri değil, aynı zamanda psikolojik, sosyal ve kültürel değişiklikleri de içermektedir. Ayrıca her ne kadar genellikle 65 yaş ve üzeri kişiler için kullanılan bir kavram olsa da, yaşlılığın tanımı kültürden kültüre değişiklik gösterir ve evrensel bir yaşlılık tanımı yoktur (Genç ve Pehlivan, 2018). Bu yönüyle yaşlılık sadece 65 yaş ve üzeri kişiler için kullanılan kronolojik bir tanımlama olmayıp biyopsikososyal boyutları olan kuşatıcı bir tanımlamadır.

Bununla beraber günümüzde yaşlılık tanımlaması genellikle kronolojik olarak yapılmakta ve yaşlılık, genellikle 60 veya 65 yaşını tamamlamış kişileri ifade eden, bireylerin fiziksel, zihinsel ve duygusal işlevlerinde yaşa bağlı değişikliklerin gözlemlendiği bir dönem olarak değerlendirilmektedir (United Nations, 2015). Yaşlanma ise hayatın başlangıcından sonuna kadar devam eden süreci ifade etmektedir.

Yaşlanma süreci, yalnızca yaşlıları değil, tüm toplumu etkileyen bir olgudur. Zira yaşlanma sadece bireyin deneyimlediği bir olgu olmayıp doğurganlığın azalması ve yaşam süresinin uzamasına bağlı olarak nüfusun yaşlanmasıyla birlikte toplumsal boyutta yaşanan bir olgu olarak ortaya çıkmaktadır. Bu durum bireyin yaşlanmasıyla birlikte toplumun yaşlanmasını da beraberinde getirmektedir. Öyle ki projeksiyonlar, 2050 yılı ve sonrasında dünya genelinde yaşlıların sayısının gençleri geçeceğini ve 2150 yılına kadar her üç kişiden birinin 60 yaşın üzerinde olacağını öngörmektedir (Işıkhani, 2021: 63).

Toplumsal ya da demografik yaşlanma olarak ifade edilen yaşlı nüfustaki bu artış, yaşlılıkla ilgili bireysel ve toplumsal algının dönüşümünü de beraberinde getirmektedir. Zira geleneksel toplumlarda bilgelikle birlikte anılan ve bir “değer” olarak algılanan yaşlılık günümüz modern toplumlarında değersizleşmeyle anılmakta ve bir “sorun” olarak görülmektedir (Ceylan, 2015: 26).

Bununla beraber toplumların yaşlılık ve yaşlılara bakış açısı, tarih boyunca farklı evrelerden geçmiştir. Her dönemin kültürel, ekonomik, siyasal ve sosyal yapısına bağlı olarak, yaşlılık algıları değişmiş ve bu dönemlerde yaşlılara yönelik tutum ve davranışlar da farklılık göstermiştir. Geleneksel toplumlarda yaşlılara atfedilen değer (Ceylan, 2018: 509) günümüz modern kapitalist toplumlarında büyük ölçüde zayıflamıştır (Çataloğlu, 2018).

Fakat yaşlı nüfusa yönelik sosyal refah devletlerinin geliştireceği sosyal politikalar, bir yandan yaşlılara yönelik temel sağlık hizmetlerini, uzun süreli bakım taleplerini karşılayıp yaşlıların toplumsal katılımını sağlarken diğer yandan, fiziksel ve sosyal ortamların yaşlı dostu hale getirilmesini vurgulayarak, her sektörden insanı yaşlı ayrımcılığıyla mücadele etmeye teşvik edebilir (Durğun ve Merde, 2023).

Bu süreç, yaşlı bireylerin toplum içindeki yerini ve yaşlılığa ilişkin algıları olumsuz etkilemekte ve yaşlı ayrımcılığının yaygınlaşmasına neden olmaktadır. Genellikle olumsuz kalıp yargılar ve önyargılar yoluyla kendini gösteren yaşlı ayrımcılığı, yaşlı bireylere yönelik sistematik bir ayrımcılık biçimidir. Bir kişinin sahip olduğu bireysel özellikler nedeniyle diğer insanlardan farklı muamele görmesi ve bu farklı muamele sonucunda mağdur edilmesi olarak değerlendirilen ayrımcılık (Tiritioğlu, 2015: 17) yaşlı bireylerin sadece yaşı nedeniyle ayrımcılığa uğramasıyla yaşlı ayrımcılığına (ageism) dönüşmektedir. Butler’in (1980) tanımlamasına göre yaşlı ayrımcılığı; yaşlı bireyler, yaşlılık dönemi ve yaşlanma sürecine karşı olumsuz tutumları içermektedir. Bu, yaşlıların kendi görüşlerini de kapsayan bir önyargıdır. Ayrıca, yaşlı insanlara özellikle iş hayatında ve sosyal rollerde yapılan ayrımcılığı ve genellikle kötü niyet taşımaya bile

kendilerine yönelik kalıp yargıları, onların yaşam kalitesini azaltan ve kişisel onurunu zedeleyen bir süreci de beraberinde getirmektedir.

Böylece 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren, yaşlılara yönelik ayrımcılık (ageism), ırkçılık ve cinsiyetçilikten sonra modern toplumlarda görülen en yaygın üçüncü ayrımcılık türü olarak belirmiştir. Yaşlılara karşı önyargılar, ayrımcı uygulamalar başta medya, ekonomi, işgücü piyasası olmak üzere tıbbi bakım, kentsel altyapı, konut tasarımı, siyaset ve sağlık hizmetleri gibi toplumsal yaşamın her alanında kendini göstermiştir (Kayacan, 2017). Bu durum ayrıca yaşlıların aile ilişkilerini, toplumsal katılımını, sağlık ve ekonomik durumunu da kapsayan yaşam doyumu ve yaşam kalitesini de etkilemiştir (Ceylan, 2023).

Özellikle gelişmiş refah devletlerinde görülen demografik yaşlanma sürecinin hız kazanmasıyla birlikte yaşlı ayrımcılığının arttığını gösteren çalışmaların sayısı da her geçen gün artmaktadır (Ceylan, 2015). Dünya genelindeki demografik yaşlanma sürecinin en açık haliyle görüldüğü ülkelerin başında gelen Türkiye’de de yaşlı ayrımcılığıyla ilgili literatürün geliştiği görülmektedir (Ceylan ve Öksüz, 2015; Demir Dikmen, 2023; Gülpak vd., 2024; Müftüler, 2018; Özütürker, 2021; Sönmez Sarı ve Yıldırım Gürkan, 2022;). Bu alanda yapılan lisansüstü tezler arasında; Canlı (2023), Hasgül (2018), Kılıçkaya (2023), Koca Özgen (2021), Kulaoğlu (2021), Malak (2019), Öksüz (2015), Şahin (2021), Temel (2020), Temiz (2019), Uzun (2021), Ünal (2016), Üresin (2022), Varışlı (2017), Yelden (2020), Yörük (2019) ve Yurttaş (2016)’ın çalışmaları sayılabilir.

Bu anlamda çalışmada yaşlı ayrımcılığı konusunda Türkiye’de üniversitelerde hazırlanan lisansüstü tezlerin genel görünümü nasıldır ve tezlerin temel özellikleri nelerdir? sorularına cevap aranmaktadır. Zira yaşlı ayrımcılığı konusunda hazırlanan lisansüstü tezlerin ayrıntılı olarak incelenmesi Türkiye’deki yaşlı ayrımcılığına yönelik literatürünün genel görünümünü ortaya koymak adına faydalı olacaktır. Buna göre “yaşlı ayrımcılığı” konusunda sosyal bilimler alanında hazırlanmış lisansüstü tezleri doküman analizi yöntemiyle ayrıntılı olarak incelemeyi amaçlayan bu çalışmada tezler düzeylerine, üniversitelerine, enstitülerine, anabilim dallarına, konularına ve metodolojilerine göre analiz edilmiştir. Böylelikle sosyal bilimlerde yaşlı ayrımcılığı konusundaki literatürün mevcut durumu ortaya konularak gelecekteki araştırmalar için ayrıntılı bir veri seti sunulmuştur.

Söz konusu veri seti yaşlı ayrımcılığına yönelik yapılan çalışmaların niteliğinin artırılmasına katkıda bulunmanın yanında yaşlanmaya ve yaşlılara yönelik sosyal politikaların ve sosyal hizmetlerin standardının yükseltilmesine de katkıda bulunabilir. Zira akademik çalışmaların genel görünümünü ayrıntılı olarak analiz etmek ve literatürün resmini çekmek hızla yaşlanan bir ülke olan Türkiye’de yaşlanma, yaşlılık ve yaşlı ayrımcılığı konusundaki akademik ve mesleki çalışmaların gelişimine katkıda bulunabilir.

YÖNTEM

Türkiye’de sosyal bilimler alanında yaşlı ayrımcılığı konusunda yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesinin amaçlandığı kalitatif desendeki bu çalışmada doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Cohen, Manion ve Morrison (2007) bilimsel çalışmaların içerik ve yöntem bakımından detaylı bir analizinin yapılmasının, ilgili alanda çalışan araştırmacılara benzer nitelikte yapacakları projeler ve araştırmalar için önemli katkılar sunabileceğini belirtmişlerdir. Buna göre literatür taraması yoluyla veriler toplanarak içerik analizi tekniğiyle de tezler incelenmiştir. Tezlere ulaşabilmek için Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanına girilerek gelişmiş tarama yapılmış ‘yaşlı ayrımcılığı’ anahtar kelime olarak belirlenmiştir (Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi, 2024). Anahtar kelime için ‘içinde geçsin’ filtresi

uygulanmıştır. Tez grubu olarak da 'sosyal' filtresi tercih edilmiştir. Ulaşılan tezler belirlenen değişkenlere göre ayrıntılı olarak analiz edilmiştir. Bu tür bir analizle, araştırmacıların mevcut bilgi birikimlerini genişletmeleri, metodolojik yaklaşımlarını iyileştirmeleri ve daha önceki çalışmalardan elde edilen bulgular üzerine yeni çalışmalar inşa etmelerine olanak tanımak mümkün olabilir. Böylelikle, bilim insanlarının, alanlarında daha etkili ve yenilikçi çalışmalar yürütmelerine olanak sağlamanın yanında; yaşlılara ve yaşlı ayrımcılığına yönelik sosyal politikaların geliştirilmesine de katkıda bulunmak mümkün olabilir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada, Türkiye'de üniversitelerde hazırlanan yaşlı ayrımcılığı temalı lisansüstü tezlerin kapsamlı bir incelemesi amaçlanmıştır. İncelenen bu tezler vasıtasıyla, yaşlı ayrımcılığına dair ele alınan konu başlıklarının ne şekilde dağıldığını tespit etmek ve bu bilgiler ışığında, gelecekteki araştırmaların gelişimine katkıda bulunmak araştırmanın temel amacıdır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu çalışma Ulusal Tez Merkezi veri tabanında erişime açık olan ve 2015-2023 yılları arasında yaşlı ayrımcılığı konusunda hazırlanmış lisansüstü tezler ile sınırlıdır.

Evren ve Örneklem

Literatür taraması Ulusal Tez Merkezi'nde yayımlanmış tezler ile gerçekleştirilmiştir. Tarama yapılırken gelişmiş tarama yapılmış ve anahtar kelime kısmına 'yaşlı ayrımcılığı' yazılarak aranacak alan kısmına 'tümü', arama tipi kısmına 'içinde geçsin' ve grup kısmına 'sosyal' filtreleri işaretlenerek yapılan tarama sonucunda 17 teze ulaşılmıştır. Bu tezlerden 12'si yüksek lisans, 5'i doktora düzeyinde yazılmış olup bütün tezler erişime açıktır. Dolayısıyla araştırmada örneklem seçimine gidilmemiş ve evrenin tamamına ulaşılmıştır. Evren ise araştırma konusu ve arama kriterleri çerçevesinde belirlenen 17 tezden oluşmaktadır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırma evreni ve örnekleme çerçevesinde Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanında 2015-2023 yılları arasında hazırlanan yaşlı ayrımcılığı konusundaki lisansüstü tezlerden veriler toplanmıştır. Araştırma kapsamına dahil olan tezlerin 2015 yılından sonraki dönemi kapsamının nedeni sosyal bilimler alanında ilk tezin bu tarihte hazırlanmış olmasından kaynaklanmaktadır. Söz konusu dönemde hazırlanan tezler düzeylerine, yıllara, coğrafi dağılımına, hazırlandıkları üniversitelere, enstitülere ve anabilim dallarına göre incelenmiştir. Ayrıca, tezlerin konu başlıkları, kullanılan araştırma yöntemleri ve teknikleri, veri toplama araçları, örneklem veya çalışma grupları, danışmanların unvanları ve elde edilen sonuçlara göre dağılımları da değerlendirilmiştir. Bu incelemeler için içerik analizi tekniği kullanılmıştır. İçerik analizi, sosyal bilimlerde sıkça başvurulan bir yöntemdir. Bu teknikte, benzer veriler, önceden belirlenmiş kavramlar ve temalar doğrultusunda gruplandırılır. Ardından, bu verilerin düzenlenmesi ve yorumlanması süreci, okuyucunun kolayca anlayabileceği bir formatta gerçekleştirilir. İçerik analizi, araştırmacılara veri setlerini derinlemesine inceleme ve anlamlı sonuçlar çıkarma fırsatı sunmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

BULGULAR

Bu başlık altında, araştırmanın amacı çerçevesinde kategorize edilen bulgulara yer verilmiştir. Buna göre lisansüstü tezlerin düzeyleri, tezlerin hazırlandığı yıllar, üniversiteler, üniversitelerin buldukları şehirler, enstitüler ve anabilim dalları gibi değişkenler incelenmiştir. Ayrıca, tezlerin içerikleri, kullanılan araştırma yöntem ve teknikleri, veri toplama araçları, örneklem veya çalışma grupları ve danışmanların akademik unvanları da analiz edilmiştir.

Bu kapsamda Tablo 1’de Türkiye’de yaşlı ayrımcılığı konusunda hazırlanan lisansüstü tezler düzeylerine göre dağılımı yer almaktadır.

Tablo 1. Yaşlı Ayrımcılığı Konusunda Hazırlanan Tezlerin Düzeylerine Göre Dağılımı

Tezlerin Düzeyi	Sıklık	(%)
Yüksek Lisans	12	71
Doktora	5	29
Toplam	17	100

Tablo 1’de görüldüğü üzere yaşlı ayrımcılığı konusunda hazırlanan toplam 17 lisansüstü tez bulunmaktadır. Bu tezlerin 12’si (%71) yüksek lisans, 5’i ise (%29) doktora düzeyindedir.

Tablo 2. Tezlerin Yıllara Göre ve Tez Düzeyine Göre Dağılımı

Yıllar	Tez Düzeyi	Sıklık	(%)
2015	YL1	1	5,9
2016	D1, YL2	2	11,8
2017	D2	1	5,9
2018	D3	1	5,9
2019	YL3, YL4, YL5	3	17,6
2020	YL6, YL7	2	11,8
2021	D4, YL8, YL9, YL10	4	23,5
2022	YL11	1	5,9
2023	D5, YL12	2	11,8
Toplam		17	100

Tablo 2 incelendiğinde sosyal bilimler alanında yaşlı ayrımcılığı konusundaki tez çalışmalarının 2015 yılında başladığı, en fazla tezin ise 2021 (%23,5) yılında hazırlandığı görülmektedir. Tezlerin yıllara göre dağılımı yaşlı ayrımcılığı konusuna olan lisansüstü düzeydeki ilginin 2015 yılından sonra başlamakla birlikte belirgin bir ivme yaşanmadığını göstermektedir. Zira ilk tezin hazırlandığı 2015 yılından sonra da her yıl hazırlanan tez sayısının 1 veya 2 olduğu görülmektedir. Bu, yaşlı ayrımcılığı konusunun lisansüstü düzeyde beklenen ilgiyi görmediği anlamına gelmektedir.

Tablo 3’e bakıldığında yaşlı ayrımcılığı konusunda 10 farklı şehirde tez yazıldığı, bu şehirlerin 4’ünün büyükşehir statüsünde olduğu görülmektedir. Araştırmaların yarıya yakını (%41,2) İstanbul’da gerçekleştirilmiştir. Bunu sırasıyla Kastamonu (%11,8) ve diğer iller (Yalova, Tekirdağ, Sivas, Konya, Kırşehir, Kayseri, Karaman ve Bayburt) izlemiştir (%5,9).

Tablo 3. Tezlerin Şehirlere Göre Dağılımı

Tezlerin İllere Göre Dağılımı	Sıklık	(%)
Yalova	1	5,9
Tekirdağ	1	5,9
Sivas	1	5,9
Konya	1	5,9
Kırşehir	1	5,9
Kayseri	1	5,9
Kastamonu	2	11,8
Karaman	1	5,9
İstanbul	7	41,2
Bayburt	1	5,9
Toplam	17	100

Tablo 4. Tezlerin Üniversitelere Göre Dağılımı

Üniversiteler	Sıklık	(%)
Yalova Üniversitesi	1	5,9
Atatürk Üniversitesi	1	5,9
İstanbul Üniversitesi	1	5,9
Maltepe Üniversitesi	2	11,8
Ankara Üniversitesi	2	11,8
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi	1	5,9
Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi	1	5,9
Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi	2	11,8
Kocaeli Üniversitesi	1	5,9
Üsküdar Üniversitesi	1	5,9
İstanbul Sebahattin Zaim Üniversitesi	1	5,9
Sakarya Üniversitesi	1	5,9
İstanbul Aydın Üniversitesi	1	5,9
Marmara Üniversitesi	1	5,9
Toplam	17	100

Tablo 4 incelendiğinde yaşlı ayrımcılığı konusunda 14 üniversitede lisansüstü tez çalışması yapıldığı görülmektedir. Türkiye’de toplam 208 üniversite olduğu (Yükseköğretim Kurulu, 2024) düşünüldüğünde yaşlı ayrımcılığı konusunda tez üreten üniversite sayısının ne kadar sınırlı olduğu anlaşılmaktadır. Yaşlı ayrımcılığı konusunda en çok tezin onaylandığı üniversiteler 2’şer tez ile “Maltepe Üniversitesi”, “Ankara Üniversitesi” ve “Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi” olmuştur. Geri kalan 11 üniversitede ise 1’er tez hazırlanmıştır.

Tablo 5. Tezlerin Enstitülere Göre Dağılımı

Enstitüler	Sıklık	(%)
Sosyal Bilimler Enstitüsü	10	58,8
Eğitim Bilimleri Enstitüsü	1	5,9
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü	3	17,6
Sağlık Bilimleri Enstitüsü	3	17,6
Toplam	17	100

Tablo 5'te yaşlı ayrımcılığı konusunda sosyal bilimler alanında yazılmış tezlerin enstitülere göre dağılımı gösterilmektedir. Görselden de anlaşılacağı üzere tezlerin yarısından fazlası (%58,8) sosyal bilimler enstitüsünde, %17,6'sı ise lisansüstü eğitim enstitüsü ve sağlık bilimleri enstitüsünde, %5,9'u da eğitim bilimleri enstitüsünde yapılmıştır.

Tablo 6. Tezlerin Ana Bilim Dallarına Göre Dağılımı

Ana Bilim Dalları	Sıklık	(%)
Temel Eğitim Ana Bilim Dalı	1	5,9
Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı	1	5,9
Disiplinlerarası İnsan Hakları Ana Bilim Dalı	1	5,9
Sağlık Yönetimi Ana Bilim Dalı	1	5,9
Psikoloji Ana Bilim Dalı	1	5,9
Sosyoloji Ana Bilim Dalı	3	17,6
Sosyal Hizmet Ana Bilim Dalı	9	52,9
Toplam	17	100

Tablo 6'da tezlerin yazıldıkları anabilim dallarına göre dağılımları gösterilmektedir. Yaşlı ayrımcılığı konusunun sosyal hizmet, sosyoloji, psikoloji, sağlık yönetimi, disiplinler arası insan hakları, siyaset bilimi ve kamu yönetimi ile temel eğitim anabilim dalının yer aldığı 7 farklı ana bilim dalında ele alındığı anlaşılmaktadır. Buna göre tezlerin yarısından fazlasının (%52,9) sosyal hizmet ana bilim dalında hazırlandığı görülmektedir. Bunu sosyoloji anabilim dalı (%17,6) ve diğer anabilim dalları (%5,9) izlemektedir.

Tablo 7. Ulaşılan Tezlerin Konuları

Tez	Tez Konusu
YL1	"Sosyal hizmet lisans öğrencilerinin yaşlı ayrımcılığı tutumlarının belirlenmesi"
D1	"Yaşlı ayrımcılığı ve ötekileştirme"
YL2	"Gençlerin yaşlanmaya ilişkin kalıp yargıları"
D2	"İstanbul Sancaktepe ve Şişli örneğinde 65 yaş üstü kişilere yapılan ayrımcılık"
D3	"Huzurevi çalışanlarına yönelik bir empati eğitim programının, huzurevi çalışanlarının empati becerilerini ve yaşlı ayrımcılığına yönelik tutumları"
YL3	"Tıp Fakültesi öğrencilerinin yaşlı ayrımcılığına ilişkin tutumları"
YL4	"Lise ve üniversite öğrencilerinin empati düzeyleri ile yaşlılara yönelik ayrımcılık arasındaki ilişkinin belirlenmesi"
YL5	"Karaman örneğinde yaşlıların dini ve sosyal yaşantılarının sosyolojik incelenmesi"
YL6	"Yaşlı bakım personellerinin ölüm kaygıları ile yaşlı ayrımcılığı arasındaki ilişkinin incelenmesi"
YL7	"Sosyal hizmet lisans öğrencilerinin yaşlı ayrımcılığına ilişkin tutumları"
YL8	"İstanbul Bağcılar örneğinde çalışan işsiz gençlerin yaş ayrımcılığına bakış açılarının belirlenmesi"
YL9	"İnsan hakları açısından huzurevi çalışanlarının yaşlılara karşı tutumların belirlenmesi"
YL10	"Kastamonu örneğinde ileri yetişkinlerin yaş ayrımcılığı ve yaşlılık algısının belirlenmesi"
D4	"Ekolojik bakış açısından yaşlı bireylerin gerontolojik sosyal hizmet ihtiyaçlarının değerlendirilmesi"
YL11	"Yaşlı bireylerin teknoloji kullanımı sırasında karşılaştıkları zorlukları ve bu zorlukların yaşlı ayrımcılığı"
D5	"Küçük çocukların yaşlılara yönelik tutum ve farklılıklara saygı düzeyleri ile ebeveynlerinin ve öğretmenlerinin yaşlı ayrımcılığı ve hoşgörü düzeylerinin belirlenmesi"
YL12	"Gerontolojik sosyal hizmet uygulamalarında gerçekleştirilen sosyal faaliyetlerin incelenmesi ve sosyal politikalarla ilişkilerinin ortaya konulması"

Tablo 7'de yaşlı ayrımcılığı konusunda yazılan tezlerin konuları görülmektedir. Konu açısından yaşlı ayrımcılığı çeşitli değişkenlerle ilişkilendirilmiş ve farklı örneklerde çalışılmıştır.

Tablo 8'de tezlerin kullandıkları araştırma yöntemine göre dağılımı yer almaktadır. Buna göre yaşlı ayrımcılığı konusundaki tezlerde en fazla nicel yöntemin, en az ise karma yöntemin tercih edildiği anlaşılmaktadır.

Tablo 8. Tezlerin Araştırma Yöntemlerine Göre Dağılımı

Araştırma Yöntemi	Sıklık	(%)
Nitel	4	23,5
Nicel	12	70,6
Karma	1	5,9
Toplam	17	100

Tablo 9. Tezlerin Araştırma Tekniklerine Göre Dağılımı

Araştırma Tekniği	Sıklık	(%)
Tarama/Fenomenoloji	1	5,9
Deneysel Model	1	5,9
Yarı-Deneysel Model	1	5,9
Fenomenoloji	4	23,5
Genel Tarama Modeli	10	58,8
Toplam	17	100

Tablo 9’da tezlerin 4 araştırma tekniği kullandığı görülmektedir. Buna göre tezlerin yarısından fazlasında (%58) genel tarama modeli kullanılırken ikinci sırada fenomenolojinin kullanıldığı görülmektedir.

Tablo 10. Tezlerin Veri Toplama Araçlarına Göre Dağılımı

Tez	Veri Toplama Aracı
YL1	“Anket formu ve Yaşlı Ayrımcılığı Tutum Ölçeği (YATÖ) “
D1	“Kişisel bilgi formu, Pozitif ve Negatif Yaşlı Ayrımcılığı Formu (PNYAÖ)”
YL2	“Demografik bilgi formu, Anlamsal Hazırlama Tanımları, Yaşlılık Dönemi Sıfat Ölçeği, Yaşlılık Dönemi Tutum Ölçeği.”
D2	“Derinlemesine görüşme formu, demografik form.”
D3	“Kişisel bilgi formu, Yaşlı Ayrımcılığı Tutum Ölçeği (YATÖ), Empati Beceri Ölçeği B Formu, Empati Eğilim Ölçeği ve anket formu.”
YL3	“Yaşlı Ayrımcılığı Tutum Ölçeği (YATÖ) “
YL4	“Demografik Anket, Yaşlı Ayrımcılığı Tutumu ölçeği Empati Düzeyi Belirleme Ölçeği.”
YL5	“Yarı yapılandırılmış görüşme formu “
YL6	“Yaşlı Ayrımcılığı Tutum Ölçeği (YATÖ) Türkçe Ölüm Kaygısı Ölçeği (TÖKÖ)”
YL7	“Kişisel Bilgi Formu, Yaşlı Ayrımcılığı Tutum Ölçeği (YATÖ) “
YL8	“Demografik Anket ve Yaşlı Ayrımcılığı Tutum Ölçeği (YATÖ) “
YL9	“Kişisel Bilgi Formu, Yaşlı Ayrımcılığı Tutum Ölçeği (YATÖ) “
YL10	“Kişisel Bilgi Formu, Yaşlı Ayrımcılığı Tutum Ölçeği (YATÖ)”
D4	“Mini Mental Durum Testi, Sosyo Demeografik Bilgi Formu, “Katz Günlük Yaşam Aktiviteleri Ölçeği” DSÖ tarafından geliştirilen WHOQOL-OLO”
YL11	“Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu”
D5	“Küçük Çocukların Yaşlılara İlişkin Görüşleri Ölçeği”
YL12	“Yapılandırılmış Görüşme Formu”

Tablo 10’da tezlerde kullanılan veri toplama araçları gösterilmektedir. Veri toplama araçlarında çeşitlilik gözlenmekle birlikte en fazla tercih edilen ölçme aracının “Yaşlı Ayrımcılığı Tutum Ölçeği” olduğu anlaşılmaktadır. Bunun dışında görüşme formları, araştırmacılar tarafından

hazırlanmış demografik bilgi formları, araştırmanın amacına ve konusuna göre farklı standart ölçeklerin kullanıldığı görülmektedir.

Tablo 11. Tezlerin Örneklemlere Göre Değişimi

Tez	Tez örneklemleri/ çalışma grubu
YL1	Sosyal hizmet bölümü lisans öğrencisi 418 kişi.
D1	382 üniversite öğrencisi
YL2	18-35 yaş arası 108 kişi
D2	65 yaş üstü 45 yaşlı
D3	Deney grubu 46, kontrol grubu 60 kişiden oluşan huzurevi çalışanı
YL3	Tıp fakültesi öğrencisi 492 öğrenci
YL4	250 lise, 240 üniversite öğrencisi olmak üzere 490 öğrenci
YL5	19 yaşlı
YL6	91 yaşlı bakım elemanı
YL7	Sosyal hizmet lisans eğitimi alan 223 öğrenci
YL8	194'ü çalışan, 193'ü işsiz olmak üzere 18-45 yaş aralığında toplam 387 birey
YL9	Darülaceze Başkanlığı'nda görevli 125 çalışan
YL10	45-65 yaş arasında 371 kişi
D4	65 yaş üstü 373 yaşlı
YL11	13 yaşlı
D5	147 öğrenci
YL12	Darüşşafaka Yakacak Rezidansında kalan kalan 15 yaşlı

Tablo 11'de tezlerin çalışıldığı örneklem ve çalışma grupları gösterilmektedir. Örneklem grupları lise ve üniversite öğrencileri, yaşlı bireyler, 18-45 yaş aralığındaki yetişkinler, huzurevi çalışanları ve yaşlı bakım elemanları şeklinde farklılaşmaktadır.

Tablo 12. Tez Danışmanlarının Unvanlarına Göre Dağılımı

Danışman Unvanı	Sıklık	(%)
Profesör Doktor	5	29,4
Doçent Doktor	7	41,2
Yardımcı Doçent Doktor/ Dr. Öğretim Üyesi	5	29,4
Toplam	17	100

Tablo 12'de unvan bazında tez danışmanlarının dağılımına yer verilmektedir. Tez danışmanlarının çoğunluğu (%41,2) doçent doktor unvanlı akademisyenlerden oluşmaktadır. Diğer tez danışmanlarının ise Profesör (%29,4) ve yardımcı doçent/doktor öğretim üyesi (%29,4) unvanlı oldukları anlaşılmaktadır.

Tablo 13'te incelenen tezlerde ulaşılan sonuçlara yer verilmiştir. Buna göre yaşlı ayrımcılığı konusunda farklı örneklemlerde nitel, nicel ve karma desenlerin kullanıldığı araştırmalarda yaşlı ayrımcılığına yönelik farklı ölçeklerin kullanıldığı ve genel olarak katılımcıların yaşlı ayrımcılığı konusunda orta ve orta üstü düzeyde pozitif tutumlar sergiledikleri sonucuna varılmıştır.

Tablo 13. Tez Çalışmalarında Ulaşılan Sonuçların Dağılımı

Tez	Tez Sonuçları
YL1	"Sosyal hizmet lisans öğrencilerinin yaşlı ayrımcılığına ilişkin olumlu tutuma sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır." (Öksüz, 2015)
D1	"Üniversite öğrencilerinin, yaşlılara karşı olumlu tutuma sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır." (Yurttaş, 2017)
YL2	"18-35 yaş arasındaki katılımcıların yaşlılık dönemi ile ilgili olumlu veya olumsuz yönelimli tanımların bireylerin yaşlılık dönemini algılamasında etkisi olduğu sonucuna varılmıştır" (Ünal, 2016)
D2	"65 yaş üstü katılımcıların, alt sosyo-ekonomik düzeyde olanlarının yaşlı ayrımcılığına uğrama ihtimallerinin yüksek olduğu tespit edilmiştir." (Varışlı, 2017)
D3	"Huzurevi çalışanlarına verilen empati eğitim programının yaşlıya yönelik ayrımcı tutumları azalttığı bulunmuştur." (Hasgül, 2018)
YL3	"Tıp fakültesi öğrencilerinin yaşlı ayrımcılığına ilişkin olumlu tutumlara sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır." (Malak, 2019)
YL4	"Gençlerin yaşlı ayrımcılığı tutumları ile empati düzeyleri arasında pozitif yönlü bir ilişki olduğu tespit edilmiştir." (Temiz, 2019)
YL5	"Yaşlı bireylerin din ile kurduğu ilişkinin yaşlının yaşamını zenginleştirdiği ve anlamlı kıldığı sonucuna ulaşılmıştır." (Yörük, 2019)
YL6	"Yaşlı bakım elemanlarının yaşlı ayrımcılığı tutumları ile ölüm kaygısı orta düzeyde bulunmuştur." (Yelden, 2020)
YL7	"Sosyal hizmet lisans öğrencilerinin yaşlı ayrımcılığı konusundaki tutumlarının yüksek düzeyde olumlu olduğu sonucuna varılmıştır." (Temel, 2020)
YL8	"Yetişkin bireylerin COVID-19 pandemi sürecinde yaşlılara yönelik tutumlarının olumlu yönde değiştiği tespit edilmiştir." (Koca, 2021)
YL9	"Yapılan araştırma verilerinin sonuçlarına göre evde yaşlı kişi ile yaşama ve cinsiyet faktörünün ayrımcı muamelede bulunma durumunu etkilediği tespit edilmiştir." (Uzun, 2021)
YL10	"Yetişkin bireylerin yaşlılara yönelik olumlu tutuma sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır." (Kulaoğlu, 2021).
D4	"Yaşlı bireylerin, sosyal hizmet ihtiyaçlarının belirlendiği çalışmada yaşlıların mikro, mezo ve makro düzeyde çeşitli ihtiyaçları olduğu bulunmuştur." (Şahin, 2021)
YL11	"Yaşlı bireylerin teknoloji karşısında yaşadığı sorunlar ve bu bağlamda ayrımcılığa maruz kaldıkları belirlenmiştir." (Üresin, 2022)
D5	"Öğrencilerin farklılıklara saygı düzeyleri ile okul öncesi öğretmenlerinin hoşgörü eğilimi arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır." (Kılıçkaya, 2023)
YL12	"Sosyal etkinliklerin yaşlının iyilik hali üzerinde olumlu etkisinin bulunduğu ve yaşlının psikolojik ve fizyolojik sağlının korunması için oldukça önemli olduğu tespit edilmiştir." (Canlı, 2023)

SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu çalışmada Türkiye’de yaşlı ayrımcılığını konu alan veya anahtar kelimelerinde yaşlı ayrımcılığı bulunan lisansüstü tezlerin içerik analizi yapılmıştır. Elde edilen bulgular yaşlı ayrımcılığı konusunda sosyal bilimler alanında ilk tezin 2015 yılında Yalova Üniversitesi’nde; ilk

doktora tezinin ise 2017 yılında Atatürk Üniversitesi'nde hazırlandığını göstermektedir. İncelenen tezlerin yarıdan fazlasının sosyal bilimler enstitüsünde ve sosyal hizmet ana bilim dalında ve İstanbul'daki üniversitelerde hazırlandıkları tespit edilmiştir.

Tezlerin araştırma yöntemlerine bakıldığında ise nicel yöntemin ve genel tarama modelinin daha fazla tercih edildiği, ikinci sırada ise nitel araştırmaların ve fenomenolojinin kullanıldığı; veri toplama aracı olarak nicel araştırma yönteminde özellikle standardize edilmiş ölçme araçlarının kullanıldığı, genellikle de Yaşlı Ayrımcılığı Tutum Ölçeği (YATÖ)'nin tercih edildiği anlaşılmaktadır. Bunların dışında araştırma grubunun demografik özelliklerini ortaya koyan kişisel bilgi formları ile nitel araştırmalarda çoğunlukla başvurulan yapılandırılmış ve yarı yapılandırılmış görüşme formlarının kullanıldığı tespit edilmiştir.

Tezlerin örneklem ve çalışma gruplarına bakıldığında araştırma örneklemelerinin çoğunun öğrencilerden (6 tez), yaşlı bireylerden (5 tez), yaşlı bakım personeli ve huzurevi çalışanlarından (3 tez) ve diğer örneklemelerden oluştuğu saptanmıştır. Bu veriler yaşlı ayrımcılığı konusunun daha çok üniversite öğrencileri ve yaşlılar örneğinde çalışıldığını göstermektedir. Fakat sosyal bilimler alanında hazırlanan yaşlı ayrımcılığı tezlerinde, sosyal hizmet meslek elemanları, hekimler, gerontologlar ve hemşireler gibi meslek elemanlarıyla yeterince çalışma yapılmadığı anlaşılmaktadır. Bu tablo yaşlılarla en fazla çalışan meslek elemanlarıyla yaşlı ayrımcılığı konusunda neredeyse hiç tez yapılmadığını göstermektedir.

Tezlerde ulaşılan sonuçlara bakıldığında ise farklı bölümlerde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin, gençlerin, farklı yaş gruplarından yetişkinlerin ve yaşlı bakım elemanlarının yaşlı ayrımcılığına yönelik olumlu tutuma sahip oldukları tespit edilmiştir. Yaşlıların teknoloji kullanımında yaşadıkları zorlukların ayrımcılığa maruz kalmalarını etkileyen bir faktör olarak öne çıktığı; alt sosyoekonomik düzeyde olmanın, evde yaşlı bireyle yaşamının ve cinsiyet faktörünün yaşlı ayrımcılığını etkileyen değişkenler olduğu sonucuna varılmıştır. Ayrıca huzurevi çalışanlarına verilen empati eğitimlerinin çalışanların yaşlı ayrımcılığı tutumunu olumlu yönde etkilediği ve pandemi sürecinin yaşlılara yönelik tutumların olumlu yönde gelişmesine katkıda bulunduğu bulunmuştur. Yine yaşlıların makro, mezo ve mikro düzeyde çeşitli sosyal hizmet ihtiyaçlarının olduğu, yaşlıların dinle kurdukları ilişkinin ve farklı sosyal etkinliklerin yaşlının psikososyal ve fizyolojik açıdan sağlığını korumasında önemli olduğu ulaşılan bir diğer önemli sonuçtur.

Bu anlamda yaşlı ayrımcılığı konusunda hazırlanan tezlerin genel görünümü bu alanda farklı üniversitelerde ve disiplinlerde daha fazla çalışma yapılması gerektiğini ortaya koymaktadır. Ayrıca yapılacak olan yeni çalışmaların konu, yöntem, ölçme araçları ve örneklem açısından çeşitlendirilmesi yaşlı ayrımcılığı konusunun daha derinlemesine ele alınabilmesi adına faydalı olacaktır.

KAYNAKÇA

Butler, R. N. (1980). Ageism: A Foreword, *Journal of Social Issues*, 36(2): 8-11. <https://doi.org/10.1111/j.1540-4560.1980.tb02018.x>

Canlı, F. (2023). *Türkiye'de Yaşlılarla Sosyal Hizmet Uygulamasında Gerçekleştirilen Sosyal Etkinliklerin Değerlendirilmesi ve Sosyal Politikalarla İlişkileri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul.

Ceylan, H. (2015). Sosyal Değerden Sosyal Soruna Yaşlılık: Geleneksel Toplumdan Modern Topluma Değişen Yaşlılık Algısı, (Editör) Ceylan, H.: *Modern Hayat ve Yaşlılık* içinde (ss. 25-54.) Ankara: Nobel Yayıncılık.

- Ceylan, H. (2018). Kırgız Toplumunda Yaşlılık ve Yaşlıların Sosyal Statüsü, *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(4): 507-520.
- Ceylan, H. (2023). Yaşlılarda Yaşam Kalitesi ve Yaşam Doyumu, (Editör) Birinci, E.: *Gerontolojik Sosyal Hizmet (Gözden Geçirilmiş 2. Basım)* içinde (ss. 129-146) Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Ceylan, H. ve Öksüz, M. (2015). Sosyal Hizmet Lisans Öğrencilerinin Yaşlı Ayrımcılığına İlişkin Tutumlarının İncelenmesi, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(39): 1307-9581.
- Cohen, L., Manion, L., and Morrison, K. (2007). *Research Methods in Education*, London: Routledge.
- Çamur, G. ve Canım, F. (2021). Yaşlılığa İlişkin Kuramlar, (Editör) Birinci, E.: *Gerontolojik Sosyal Hizmet* içinde (ss. 29- 48) Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Çataloğlu, S. (2018). Yaşlılık, Değer ve Teknoloji, *Uluslararası İnsan Çalışmaları Dergisi*, 1(1): 27-35. <https://doi.org/10.35235/uicd.434005>
- Demir Dikmen, R. (2023). Yaş Ayrımcılığı: Etkiler ve Çözüm Önerileri, *Geriatric Bilimler Dergisi*, 6(1): 32-39. <https://doi.org/10.47141/geriatrik.1163213>
- Durğun, A. ve Merde, E. (2023). Türkiye’de Yaşlılara Yönelik Sosyal Politika ve Sosyal Hizmet Analizi, *Sosyal ve Kültürel Araştırmalar Dergisi (SKAD)*, 9(18): 38-62. <https://doi.org/10.25306/skad.1265458>
- Genç, Y. ve Pehlivan, M. (2018). Aktif Yaşlanma Politikası: Huzurevinde Kalan ve Evde Bakım Aylığı ile Ailesi Yanında Desteklenen Yaşlı Bireylerin Aktif Yaşlanma Algısı, *Jass Studies -The Journal of Academic Social Science Studies*, 68: 299-320.
- Gülpak, M. Derya İster E. ve Darendeli, R. (2024). Hemşirelik Öğrencilerinin Huzurevinde Uygulama Yapma Durumlarına Göre Yaşlı Ayrımcılığına İlişkin Tutumlarının Değerlendirilmesi: Karşılaştırmalı Bir Çalışma, *TJOB*, 11(2): 46-54.
- Hasgül, E. (2018). *Empati Eğitim Programının Huzurevi Çalışanlarının Empati Becerileri ve Yaşlı Ayrımcılığına Yönelik Tutumları Üzerine Etkisi: Kastamonu, Tosya Örneği*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Işıkhan, V. (2021). Yaşlılara Yönelik Sosyal Politikalar, (Editör) Birinci, E.: *Gerontolojik Sosyal Hizmet* içinde (ss. 63-80) Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Kayacan, G. (2017). Modern Toplumlarda Yaşlılık, Ölüm Algısı ve Yaşçılık, *MSGSÜ Sosyal Bilimler*, 15: 15-29.
- Kılıçkaya, A. (2023). *Küçük Çocukların Yaşlılara İlişkin Görüşleri ve Farklılıklara Saygı Düzeyleri ile Ebeveynlerinin ve Okul Öncesi Öğretmenlerinin Yaşlı Ayrımcılık ve Hoşgörü Eğilim Düzeylerinin İncelenmesi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Koca Özgen, S. (2021). *Çalışan Gençlerle İşsiz Gençlerin Yaş Ayrımcılığına Bakış Açılarının Değerlendirilmesi: İstanbul Bağcılar Örneği*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, İstanbul.
- Kulaoğlu, S. (2021). *İleri Yetişkinlerin Yaş Ayrımcılığına ve Yaşlılara Yönelik Algısı (Kastamonu Örneği)*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- Malak, İ. M. (2019). *Namık Kemal Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Yaşlı Ayrımcılığına İlişkin Tutumları ve İlişkili Faktörler*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Tekirdağ.
- Müftüler, H. G. (2018). Modern Toplumda Yaş ve Yaşlı Ayrımcılığı, *Türkiye Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 2(2): 181-214.

- Öksüz, M. (2015). *Sosyal Hizmet Lisans Öğrencilerinin Yaşlı Ayrımcılığına İlişkin Tutumları: Yalova Üniversitesi Örneği*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yalova Üniversitesi, Yalova.
- Özütürker, M. (2021). Yaşlı Ayrımcılığı. *OPUS International Journal of Society Researches*, 17(36): 3043-3056. <https://doi.org/10.26466/opus.883434>
- Sönmez Sarı, E. ve Yıldırım Gürkan, D. (2022). Yaşlı Bakımı Programı Öğrencilerinin Yaşlı Ayrımcılığına İlişkin Tutumlarının Belirlenmesi, *YOBÜ Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 3(2): 97-105.
- Şahin, Ö. (2021). *Yaşlıların Gerontolojik Sosyal Hizmet İhtiyaçlarının Ekolojik Bakış Açısı ile Değerlendirilmesi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Temel, A. (2020). *Üsküdar Üniversitesi Sosyal Hizmet Lisans Öğrencilerinin Yaşlı Ayrımcılığına İlişkin Tutumları*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Üsküdar Üniversitesi, İstanbul.
- Temiz, S. (2019). *Lise ve Üniversite Öğrencilerinde Yaşlılara Yönelik Ayrımcılık ile Empati Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas.
- Tiritoğlu, H. H. (2015). *İş ve Sosyal Güvenlik Hukukunda Yaş Ayrımcılığı*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Galatasaray Üniversitesi, İstanbul.
- United Nations. (2015), *World Population Ageing*. [Online] https://www.un.org/en/development/desa/population/publications/pdf/ageing/WPA2015_Report.pdf [Erişim Tarihi: 10.05.2024].
- Uzun, Y. A. (2021). *Huzurevinde Çalışanların Yaşlılara Karşı Tutumlarının İnsan Hakları Açısından Değerlendirilmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi, İstanbul.
- Ünal, M. A. (2016). *Gençlerde Yaşlanmaya Dair Kalıp Yargılarla İlgilenen Deneysel Bir Çalışma*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Üresin, A. (2022). *Yaşlıların Teknoloji ile Yaşadığı Sorunlar ve Yaşlı Ayrımcılığı*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Karaman.
- Varışlı, B. (2017). *Katmerli Ayrımcılık: 65 Yaş Üstü Kişilerle Yapılan Niteliksel Araştırma, İstanbul Sancaktepe ve Şişli, 2015-2016*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Maltepe Üniversitesi, İstanbul.
- Yelden, Ş. (2020). *Yaşlı Bakım Elemanlarında Yaşlı Ayrımcılığı ve Ölüm Kaygısı: Kadıköy Yaşam Huzurevi ve Bakımevi Örneği*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yörüük, A. (2019). *Yaşlıların Dini ve Sosyal Yaşantıları Üzerine Sosyolojik Bir İnceleme: Karaman Örneği*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Karaman.
- Yurttaş, S. (2016). *Toplumsal Ayrımcılıklara Farklı Bir Bakış: Yaşlı Ayrımcılığı ve Ötekileştirme*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Yükseköğretim Kurulu (2024). *Üniversitelerimiz*. [Online] <https://www.yok.gov.tr/universiteler/universitelerimiz> [Erişim Tarihi: 10.05.2024].
- Yükseköğretim Kurulu (2024). *Tez Merkezi*. [Online] <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> [Erişim Tarihi 10.05.2024].